

СУЧАСНА ПАРАДИГМА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Савчук Роман Михайлович

*кандидат юридичних наук, доцент, директор
Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»
м. Івано-Франківськ, Україна*

На сучасному етапі реформування правоохоронної системи України, поряд із пошуком оптимальних напрямів підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів, відбувається зміна парадигми оцінювання їх діяльності, яка неодмінно призведе до уточнення вказаних напрямів. У першу чергу, це стосується методології оцінювання, яка підлягає зміні шляхом удосконалення системи критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів.

Сучасна концепція оцінювання ефективності, як наголошують В.С. Зеленецький і Л.М. Лобойко, має динамічний характер, оскільки вона змінюється відповідно до змін у розумінні тих феноменів, які ми оцінюємо, та методології оцінювання загалом. Існує потреба не в сумативному, а в системному оцінюванні якості, коли базовим принципом моделі оцінювання стає визнання того, що високий рівень якості знаходить відображення у високому ступені громадської довіри [1, с. 86]. Із урахуванням цього, рівень громадської довіри повинен набути значення пріоритетного критерію оцінювання ефективності діяльності не лише органів і підрозділів поліції (частина 3 статті 11 Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII) [2], але й інших правоохоронних органів. Це зумовлює визначення як одного з кінцевих завдань оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів розроблення та вжиття системи заходів, спрямованих на підвищення громадської довіри до правоохоронних органів.

Вагомий крок у напрямі зміни парадигми оцінювання та утвердження рівня громадської довіри як пріоритетного критерію, за яким воно здійснюється, свого часу було здійснено в Концепції «100 днів якості Національної поліції України». Так, розділ I «Кардинальна трансформація критеріїв оцінки роботи поліцейських – з кількісних на якісні» передбачив, що кінцева оцінка якості роботи територіальних та структурних підрозділів Національної поліції, а також їх керівників і рядових співробітників буде дана з урахуванням наступних показників: а) результатів зовнішнього

соціологічного опитування населення; b) результатів оцінки ефективності роботи поліції бізнес-середовищем; c) результатів внутрішнього опитування співробітників Національної поліції; d) оцінки результатів виконання пріоритетних завдань [3].

У доктрині адміністративного права звертається увага на необхідність удосконалення не лише наведеного, але й інших критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів. Так, на основі праксеологічного аналізу окресленої проблематики, В.Г. Гриценко до числа шляхів удосконалення критеріїв оцінювання діяльності правоохоронних органів пропонує віднести: 1) переустановку правового регулювання на європейські стандарти у цій частині шляхом підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів із застосуванням до кожного з них загальних і спеціальних критеріїв оцінювання їх діяльності; 2) вдосконалення критеріїв, за якими здійснюється атестація працівників цих органів шляхом розрізнення процедур атестації керівників і працівників, проходження атестації зі зміною спеціального законодавства, а також не рідше, ніж раз у півроку; 3) здійснення перманентного оцінювання якості роботи правоохоронців; 4) впровадження єдиної системи оцінки якості діяльності правоохоронних органів (врахування стандартів ISO); 5) продовження роботи з удосконалення оплати праці працівників правоохоронних органів; 6) встановлення відповідності заходів стимулювання та відповідальності посадових і службових осіб в діяльності правоохоронних органів; 7) правове обґрунтування застосування технології управління якістю через запровадження окремих процедур на рівні органів виконавчої влади та першої інстанції судової гілки влади [4, с. 26-27]. Хоча окремі з виокремлених ученим шляхи удосконалення критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів не є такими, а виступають елементами напрямів підвищення ефективності їх діяльності (наприклад, переустановка правового регулювання на європейські стандарти є складовою вдосконалення нормативно-правової бази, що врегульовує діяльність правоохоронних органів, продовження роботи з удосконалення оплати праці працівників правоохоронних органів є елементом підвищення рівня ресурсного забезпечення правоохоронних органів), проте в цілому наведена позиція заслуговує на увагу, за винятком проходження атестації співробітниками правоохоронних органів не рідше, ніж раз у півроку, оскільки вони повинні зосереджуватися на виконанні своїх повноважень, а не постійній підготовці до атестації.

Поряд з удосконаленням системи критеріїв оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів, необхідно переглянути систему адміністративно-правових форм, за якими воно здійснюється. Так, у контексті дослідження адміністративно-правового статусу органів

досудового розслідування Національної поліції України, А.Г. Нікуліна відзначає, що одним з основних аспектів, з яких потрібно виходити під час перегляду критеріїв оцінювання ефективності їх діяльності, є передбачення критерію самооцінювання ефективності діяльності власне працівниками органів досудового розслідування поліції [5, с. 180]. Дещо уточнюючи зазначену позицію в частині того, що самооцінювання є адміністративно-правовою формою оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів, а не критерієм, на основі якого воно здійснюється, потрібно вказати, що самооцінювання є невід’ємним елементом визначення ефективності їх діяльності.

Література:

1. Проблеми забезпечення ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні: монографія / за заг. ред. В.І. Борисова, В.С. Зеленецького. Х.: Право, 2010. 400 с.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Концепція «100 днів якості Національної поліції України». URL: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/1714126>.
4. Гриценко В.Г. Адміністративно-правові проблеми оптимізації правоохоронної системи України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. К., 2015. 43 с.
5. Нікуліна А.Г. Адміністративно-правовий статус органів досудового розслідування Національної поліції України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Суми, 2017. 241 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-287-9-120>

ОЦІНКА ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА СУДОМ

Циганюк Юлія Володимирівна

*докторка юридичних наук, доцентка,
професорка кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна*

Висновок експерта який надається суду під час дослідження доказів відіграє значну роль у кожному кримінальному провадженні. Кількість